

ESQUEMA

PRERREXURDIMENTO

- Cronoloxía ➡ dous primeiros terzos do século XIX (1800-1863).
- Manifestación literarias da primeira metade do século XIX:
 - ➡ Escasas.
 - ➡ Fan referencia a circunstancias políticas e históricas
 - A guerra de independencia contra os franceses.
 - Cronoloxía ➡ (1808).
 - Da lugar aos primeiros textos en galego.
 - Obras:
 - ✚ *O labrador que foi sarxento.*
 - ✚ *Proezas de Galicia* de José Fernández.
 - As disputas entre absolutistas e liberáís.
 - Da lugar a textos de carácter propagandísticos.
 - Obra destacada deste grupo:
 - ✚ *Tertulia de la Quintana de Santiago.*
 - Obras máis puramente literarias.
 - Obras de teatro:
 - ✚ *A Casamentaria* (1812) de A. Benito Fandiño.
 - Vilancicos de nadal:
 - ✚ *Égloga de Belmiro e Benigno* de Nicomendes Pastor Díaz.

- Comezos do galeguismo

➡ No ano 1840 iníciase un movemento que será o primeiro xermolo do galleguismo:

- O provincialismo.

➡ Entre os anos 1833 e 1863 inician a obra en galego os Precursores.*

*Precursores → grupo de escritores vencellados ao provincialismo e comprometidos coa identidade galega e a súa reivindicación.

➡ Os precursores máis destacados son:

- Xoán Manuel Pintos:
 - Autor de *A gaita gallega* (1853).
 - + Primeiro libro escrito en galego de s. XX.
 - + Mestura galego e castelán.
 - + Partes en verso e partes en prosa.
 - Publicou algunhas das súas composicións en xornais .
 - Autor de *Contos da aldea que parecen historias da vila ou historias da vila que parecen contos da aldea* (1858)
 - + Narración en prosa.
 - + Tema amoroso.
- Franciso Añón:
 - Autor de poesías costumistas e patróticas.
 - Conservamos 39 das súas poesías.
 - O seu poema máis famoso é *A Galicia*.
 - + Con esta obra gañou o primeiro accésit aos Xogos Florais da Coruña de 1861.
- Alberto Camino, Antonio María de la Iglesia e Francisco María de la Iglesia son outros dos poetas precursores.

- os primeiros Xogos Florais:
 - ➡ Realizáronse na Coruña no ano 1861
 - ➡ Neles presentáronse poemas en galego (menos) e en castelán.
 - ➡ Todos estes poemas foron publicados ao ano seguinte no Álbum de la Caridad.
 - Este álbum converteuse na primeira recopilación de poetas galegos do século XIX.
 - Nel hai 40 poemas en galego entre os cales atopamos alguna obra de autores remembrados como:
 - Rosalía de Castro.
 - Eudor Pondal.

REXURDIMENTO

- Definición ➡ movemento de recuperación da cultura galega.
- Cronoloxía ➡ século XIX (máis intensamente no último terzo)
- Factores que favorecen á aparición do Rexurdimento:
 - ➡ Conciencia galeguista por parte dun sector da sociedade galega do momento.
 - Esta conciencia ten a súa orixe no labor desenvolvido polos ilustrados (s.XVIII).
 - ➡ Maior interese pola cultura galega.
 - ➡ Espertar do galeguismo.
 - ➡ Autores comprometidos coa causa
 - Crean obras literarias de calidade.
 - Amosan un compromiso con Galicia.
 - Pretenden a recuperación e a dignificación do idioma.

- Este renacer cultural afecta diversos ámbitos:
 - ➡ Literatura.
 - ➡ Publicación de obras de carácter histórico.
 - ➡ Publicación de obras de carácter filosófico.
- Obra de cantares galegos:
 - ➡ Foi escrita por Rosalía de Castros.
 - ➡ Publicouse o 17 de maio de 1963.
 - Este feito supuso o inicio do Rexurdimento pleno.
- Apoxeo do Rexurdimento:
 - ➡ Prodúcese no ano 1880.
 - Data de publicación de obras significativas:
 - *Follas Novas* de Rosalía de Castro.
 - *Aires da mina terra* de Curros Enríquez.
 - *Saudade galegas* de V.Lamas Carvajal.
 - *Maxina ou filla espúrea* de Marcial Valladares.
 - 🚦 Primeira novela galega.
- Posrexurdimento.
 - ➡ Cronoloxía → (primeiros anos de s.XX – creación das Irmandades da Fala)
 - ➡ Caída da produción literaria en galego.
 - ➡ Continúan publicándose escasas obras que carecen de calidade.
- Causas do Rexurdimento:
 - ➡ Varias correntes ideolóxicas:
 - O Romanticismo.
 - É de carácter cultural.
 - Acentúa o interese polo diferencial.
 - Busca a evasión da realidade nos mundos ideais.
 - O liberalismo:
 - É un movemento político.
 - Fállle fronte ao absolutismo.

- Potenciou o emprego do galego.
 - + Na prensa.
 - + En textos didácticos.
 - + En textos propagandísticos.
 - O galeguismo:
 - Nace a mediados do século XIX.
 - Ao principio recibe o nome de provincialismo.
 - O seu obxectivo é defender a integridade territorial de Galicia.
 - Pasou por distintas denominación durante o s.XIX:
 - + Federalismo.
 - + Rexionalismo.
- Protagonistas do Rexurdimento.
 - ➡ Xeración de mozos e mozas:
 - Herdeiros da ideoloxía galeguista e do provincialismo.
 - Aglutinados arredor do Liceo de la Juventud de Santiago.
 - Membros:
 - Rosalía de Castro.
 - Eduardo Pondal.
 - Manuel Murguía.
 - Antonio e Francisco de la Iglesia.
 - Aurelio Aguirre.
 - + Moitos deles participaron no banquete de Conxo.
- Literariamente → O Rexurdimento será un movemento fundamentalmente de poetas.
 - ➡ Destacan tres grandes figuras:
 - Rosalía de Castrp.
 - Manuel Curros Enrríquez.
 - Eduardo Pondal.

- No Rexurdimento hai que destacar o papel da prensa e das editoriais.

➡ Nacen revistas e xornais en galego:

- O tío Marcos da portela.
- A Monteira.

➡ Biblioteca Gallega foi a primeira colección de libros en galego publicada por unha editorial.

SÉCULOS ESCUROS

- Acontecemento que marcou o inicio dos séculos escuros

Derrota de Xoana a Beltranexa, que contaba co apoio da nobreza galega, contra Isabel a Católica

- Consecuencias:

➡ Reino de Galicia sometido á represión.

➡ Altos cargos da administración ocupados por xente de fóra.

➡ A nobreza galega inicia un proceso de desgaleguización.

➡ Galicia pasa a depender das congregacións castelás.

➡ A lingua galega cae nun estado de dialectación.

➡ As clases urbanas comezan a falar castelán.

➡ A produción literaria culta en galego é practicamente nula.

➡ O galego quedou ao marxe de todos os movementos e actividades culturais.

- Creación literaria

➡ Pódese dividir en dous grupos:

- Poesía anónima tradicional.
 - Literatura de carácter popular.
 - Ten dúas tipoloxías:
 - + Cancións paralelísticas.
 - ❖ 20 composicións.
 - + Dous poemas narrativos.
 - ❖ Pranto da Frouxeira.
 - ❖ Saqueo de Cangas polos turcos.
 - Poesía culta.
 - Século XVI.
 - + 2 poemas renacentistas:
 - ❖ Soneto de Monterrei.
 - ❖ Soneto da condesa de Altamira.
 - Século XVII.
 - + 2 composicións en galego:
 - ❖ Respice fienm.
 - ❖ Soneto con falda.
 - + Décimas ao Apóstolo Santiago.
 - + 9 romances en galego.
 - ❖ Festas Minervais
- Dos séculos escuros conservamos:
 - ➡ Abundantes mostras de vilancicos de Nadal e Reis.
 - ➡ Unha peza teatral.
 - *Entrmés famoso sobre a pesca no río Miño.*

